

Samenvatting Natuurdoelanalyse Uiterwaarden Lek

Vanuit Europese afspraken, vastgelegd in de [Vogel- en Habitatrichtlijn](#), zijn Natura 2000-gebieden aangewezen die samen zorg moeten dragen voor het behoud van de biodiversiteit in de Europese Unie. Per gebied zijn specifieke natuurwaarden (habitattypen en soorten) en hierbij behorende doelstellingen vastgelegd. Het halen van de natuurdoelen, de gunstige staat van instandhouding, is een wettelijke verplichting.

In de [Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering](#) (WSN, juni 2021) staat dat het [Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering](#) (PSN) inzicht moet bieden in welke maatregelen nodig zijn om aan de doelstellingen voor de habitattypen en soorten in het gebied te voldoen, zodat we kunnen spreken van een gunstige staat van instandhouding. Om dit inzichtelijk te maken zijn, in opdracht van de provincie Utrecht, [Natuurdoelanalyses](#) (NDA's) opgesteld. In de NDA's is de huidige stand van zaken van de Natura 2000-doelstellingen voor de gebieden vastgelegd. Hierin is onderzocht hoe de natuur er oor staat, wat de doorwerking van uitgevoerde en geplande maatregelen is op de natuurdoelstellingen en of er nog aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de doelen te halen. Dit is gedaan op basis van de beste beschikbare informatie en meest recente wetenschappelijke inzichten.

De NDA's zijn in samenspraak met de provincie, terreinbeheerders en regionale waterbeheerders tot stand gekomen. Ze vormen een belangrijk onderdeel voor het [gebiedsplan](#) dat door de provincie op 1 juli 2023 wordt aangeboden aan het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de gebiedsprocessen die daaruit voortvloeien. Hier volgt een samenvatting van de NDA voor het Natura 2000-gebied [Uiterwaarden Lek](#). Voor gedetailleerde informatie wordt verwezen naar [de rapportages van de NDA's](#).

Het gebied Uiterwaarden Lek bestaat uit vier los van elkaar liggende terreinen in de uiterwaarden tussen Vianen en Schoonhoven. Eeuwenlange rivierdynamiek heeft hier gezorgd voor een gevarieerde, mineraalrijke bodem. Het landgebruik wordt in de huidige situatie gekenmerkt door lappendeken van natuurgebiedjes en landbouwgrond met intensieve vee- en maisteelt. Uiterwaarden Lek heeft vier [doelstellingen](#) voor habitattypen en één voor een habitatrichtlijnsoort:

- Habitattypen:
 - [Slikkige rivieroever](#);
 - [Stroomdalgraslanden](#);
 - [Glanshaver- en vossenstaartheuvels](#)
 - [Vochtige alluviale bossen \(zachthoutoibossen\)](#)
- Habitatrichtlijnsoort:
 - [Kamsalamander](#);

Deze typen en soorten hebben ieder hun eigen doelen voor oppervlakte, kwaliteit en/of populatiegrootte.

De grootste bedreigingen voor de habitattypen zijn de intensieve landbouw in en rond het gebied en de sterk afgenomen rivierdynamiek. De vier deelgebieden liggen los van elkaar en worden doorsneden door percelen met intensieve landbouw waardoor ze te klein en versnipperd zijn om als robuust systeem te kunnen functioneren. Ook is er sprake van vermessing en verzuring (mede door

een te hoge stikstofdepositie). De rivierdynamiek is afgenomen door bedijking en de bouw van stuwen en de deltawerken, in combinatie met steeds drogere zomers. Hierdoor overstromen habitattypes niet (lang genoeg) meer en staan de Slikkige rivieroeveren onder grote druk. De verwachting is dat dit effect nog groter wordt als gevolg van inslijting (dieper worden van het rivierbed).

De uitgevoerde en geplande maatregelen zijn niet voldoende om de gunstige staat van instandhouding te realiseren. Behalve voor Stroomdalgraslanden valt verslechtering van de habitattypes nu niet uit te sluiten.

Voor kamsalamander is met name de kwaliteit van het leefgebied niet op orde. Voortplantingspoelen vallen te snel droog en bevatten (invasieve exotische) vissen die eitjes en jongen opeten. Ook bevatten de poelen teveel voedingsstoffen, waardoor de waterplanten die kamsalamander nodig heeft om eitjes op af te zetten niet voorkomen. Verslechtering valt momenteel niet uit te sluiten.

Om de doelen te bereiken zijn aanvullende maatregelen nodig, zowel binnen als buiten het Natura 2000-gebied. [In de NDA](#) is een volledig overzicht van de maatregelen gegeven. De maatregelen zijn onder andere gericht op het beëindigen van intensieve landbouwpraktijken in het gebied, het terugbrengen van de stikstofdepositie tot onder de kritische depositiewaarde (KDW), het verschrallen van te rijke bodem, optimalisatie van het beheer en het (deels) terugbrengen van de dynamische waterstanden. Ook wordt aangegeven dat, als de benodigde oppervlaktes van de habitattypes niet binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied kunnen worden gerealiseerd, er buiten de begrenzing gezocht moet worden naar geschikte locaties. Voor kamsalamander moeten de bestaande poelen verbeterd worden, moeten nieuwe poelen gerealiseerd worden en moet de verbinding met leefgebieden buiten Uiterwaarden Lek worden versterkt. Als alle maatregelen worden uitgevoerd is de verwachting dat de natuurdoelen in 2030 gehaald kunnen worden.